

07.01.2019 Ministru prezidenta Māra Kučinska uzruna konferences “Pieci gadi ar Euro” atklāšanā

Ministru prezidenta Māra Kučinska uzruna konferences “Pieci gadi ar Euro” atklāšanā 2019. gada 7. janvārī.

“Eurozona ir piemērota nobriedušām nācinām, nevis populistiem.”

Sākšu mazliet nenopietni - es nezinu vai pats laiks nojauš, ka to skaita, bet cilvēka prāts to dara vienmēr un visur. Šodien mēs atceramies, ka pirms pieciem gadiem Latvijā tika ieviesta jauna valūta - euro. Tas bija jauns un būtisks atskaites punkts visā Latvijas brīvvalsts vēsturē. Labi atceros kā Valdis Dombrovskis 2014. gada Jaungada naktī Rīgas centrā kopā ar citām amatpersonām no bankomāta izņēma 10 euro banknoti. Jauna lappuse Latvijas vēsturē tika pāršķirta. Viens jautājums gan mulsināja daudzus - kāpēc tikai desmit euro? Ja nopietni, euro ieviešana bija vēl viens pamatakmens, kas palīdzēja nostiprināt Latvijas neatkarību un veicināt tās iekļaušanos ekonomiski attīstītāko pasaules valstu saimē. Euro vairoja drošības sajūtu un tas fakts, ka šodien šajā konferencē uzstājas aizejošās valdības vadītājs apliecina, ka valsts var funkcionēt bez satricinājumiem arī politiskās krīzes apstākļos. Arī tas ir euro nopelns. Par spīti tam, ka jauna valdība vēl nav izveidota, neviens neprognozē krīzi, kas varētu apdraudēt Latvijas ekonomisko attīstību vai valsts finanšu sistēmu.

Vienotais tirgus, vienotā valūta un Šengenas zona ir redzamākie Eiropas Savienības stūrakmeņi. Latvijas stratēģiskā izšķiršanās par piederību Eiropas identitātei apliecināja mūsu vēlmi integrēties visos minētajos Eiropas Savienības sadarbības formātos. No šodienas skatupunkta var teikt, ka šī bija pareiza izvēle gan stratēģiskajā, gan ekonomiskajā ziņā.

Atskatoties uz euro ienākšanu Latvijā, vēlos uzsvērt vairākas lietas.

Pāreja uz euro Latvijā notika bez satricinājumiem un neērtībām iedzīvotājiem. Pārejas tehniskais process tika labi plānots un profesionāli īstenots. Šajā piecu gadu jubilejā es vēlos pateikties visiem euro ieviešanas komandas dalībniekiem par labi paveiktu darbu. Euro ieviešana Latvijā sakrita ar smagās ekonomiskās un finanšu sistēmas krīzes beigām, tātad laiku, kad ekonomiskā attīstība sāka strauji paātrināties. Euro to veicināja ar ieguvumiem, kas saistīti ar izmaksu samazināšanos par valūtas maiņām, pazuda ažiotaža par lata iespējamo devalvāciju kādu ārēju vai iekšēju satricinājumu iespaidā, jo latu nomainīja euro. Arī pašreizējās problēmas Latvijas Banku tirgū un to risinājumi ir efektīvi

pateicoties Latvijas dalībai eiro zonā. Euro ir nodrošinājis lielāku ekonomikas noturību pret ekonomiskajiem vai politiskajiem satricinājumiem.

Jāatzīst, ka pēc euro ieviešanas Latvijā nav būtiski pieaugušās ārvalstu investīcijas, kaut arī tas tika solīts. Taču ir jāatceras, ka šajā laikā ģeopolitiskā situācija mūsu reģionā ievērojami pasliktinājās. Var tikai minēt, kāda būtu Ukrainas un Krimas notikumu ietekme uz investīcijām un izaugsmi, ja euro nebūtu ieviests. Tāpat jāņem vērā, ka dzīvojam laikā, kad neraugoties uz zemajām refinansēšanas likmēm, banku kreditēšana saglabājas zemā līmenī. Šī parādība ir vērojama ne tikai eirozonā, bet arī citur pasaulē.

Viens no būtiskākajiem jautājumiem diskusijās par euro ieviešanu bija par draudiem, kas it kā pastāv, ja bagātu valstu valūtas zonai pievienojas nabadzīgāka valsts. Valūtas kurss nevar būt noteikts tā, lai tas būtu vienlīdz atbilstošs visām dalībvalstīm.

Tomēr kritērijs nav bagātības līmenis, bet gan valsts spēja noturēt algu līmeni atbilstoši produktivitātei, kā arī valsts gatavība veikt reformas, kas palielina ekonomikas noturību pret visa veida šokiem.

Dalība eirozonā izdara spiedienu uz nabadzīgākajām valstīm kāpināt algas un nodrošināt to konvergenci ar ES vidējo līmeni. Te ir divi ceļi, lai sasniegtu mērķi- ES vidējo dzīves līmeni. Pirmais paredz realizēt reformas, kāpināt produktivitāti un būt pacietīgiem. Otrs ceļš ir populisms, kas paredz darīt visu ātri un uzreiz, nerēķinoties ne ar kādām ekonomikas likumsakarībām. Dažu politiku prasme uzburt absurdu ilūziju vienmēr ir drauds, kas sākumā, liekas, pavisam nevainīgs.

Rezumējot es vēlos uzsvērt, ka eirozona nav piemērota populistiem, kas tic ātriem, vienkāršiem risinājumiem, kurus bieži vien atbalsta būtiska sabiedrības daļa. Eurozona ir laba nobriedušām nācijām, kas netic brīnumiem un ir gatava grūti strādāt, lai pakāpeniski vairotu savu turību un ticību nākotnei

Latvijas nacionālā valūta lats baudīja lielu sabiedrības uzticību daudzu gadu garumā. Eksperti latu dēvēja par atjaunotās Latvijas valsts izcilāko sasniegumu un tomēr sabiedrība bija gatava noticēt euro. Šodien ticot sev un uzticoties citiem, ticot veselajam saprātam un ekonomikas likumiem, mēs tuvojamies mūsu primārajam mērķim - Eiropas Savienības vidējā dzīves līmeņa sasniegšanai. Euro ir drošs palīgs šajā ceļā.

Paldies un Laimīgu Jauno Gadu!